

WAWRZYNEK WILCZEŁYKO (*Daphne mezereum*) swą łacińską nazwę zawdzięcza ojcu systematyki Karolowi Linneuszowi. Nadał on ją od imienia nimfy Dafne, która w języku greckim oznacza „laur” – czyli wawrzyn. Z kolei nazwa gatunkowa *mezereum* pochodzi od trującej substancji żywicopodobnej mezeriny, którą zawiera wawrzynek.

Piękny i trujący zwiastun wiosny

Roślina ta należy do rodziny wawrzynowatych, obejmującej 3000 gatunków. Do rodziny tej należą ważne gospodarczo gatunki, takie m.in., jak: awokado, cynamonowiec oraz wawrzyn szlachetny.

Krzew ten, zrzucający liście na zimę, rozpowszechniony jest głównie w lasach liściastych Europy i Azji Zachodniej. Dorasta do wysokości 1,5 m. Jest częstym komponentem lasów bukowych, dąbrów oraz lasów iglastych, aż po piętro kosodrzewiny. W Polsce stanowiskiem wawrzynka najwyżej położonym jest Miedziane w Tatrach Wysokich (1560 m n.p.m.). Preferuje on stanowiska umiarkowanie ocienione, rośnie na glebach żyznych, próchnicznych, zwłaszcza zasobnych w wapń.

Wawrzynek wilczełoko uważany jest za jeden z pierwszych zwiastunów

wiosny. Kwiaty jego pojawiają się bowiem w marcu, a przy sprzyjających warunkach pogodowych już pod koniec lutego. Mają płatki o barwie różowo-fioletowej a pojawiają się w kątach zeszłorocznych liści, zazwyczaj po 3, jeszcze przed rozwinięciem się liści tegorocznych. Jednak stwierdzono również przypadki, że w górach i na dalekiej północy zasięgu tego gatunku, kwiaty rozwijają się równocześnie z liśćmi. Mają one kolor jasnozielony i kształt lancetowaty, zebrane są w górnej części gałązek. Po roztarciu palcami nieprzyjemnie pachną.

Kwiaty wawrzynka wilczełoko charakteryzują się mocną wonią przypominającą zapach hiacynta i produkują dużą ilość nektaru. Warto podkreślić, że nie mają płatków korony a barwne są cztery działki ich kielichów. Zapylane są przez błonkówki, muchówki i motyle.

Owoce typu jagody, dojrzewają na jesieni i mają intensywną, czerwoną barwę. Trujące właściwości tej rośliny znane są od dawna, co odzwierciedla jej nazwa, gdyż określenie „wilczy” odnosiło się do roślin trujących. Formy o kwiatach różowych tworzą czerwone owoce; zdarzają się również formy o kwiatach białych, które tworzą owoce o barwie żółtej.

Walory dekoracyjne tego krzewu wpłynęły w znacznym stopniu na ograniczenie liczebności jego populacji.

Najczęściej spotyka się od kilku do kilkunastu egzemplarzy na jednym stanowisku.

Do kategorii większych populacji tego krzewu zalicza się występującą w leśnictwie Jagodne na Lubelszczyźnie, gdzie liczy ona około 100 osobników.

W Polsce występuje również należący do tej samej rodziny wawrzynek główkowy (*Daphne cneorum*). Jest gatunkiem bardzo rzadkim, spotykanym na Wyżynie Sandomierskiej, Wyżynie Lubelskiej i Równinie Łukowskiej. Jego nazwa pochodzi od kwiatów zebranych w charakterystyczne główki po 5–10 sztuk. Jest krzewem lub krzewinką o wysokości 10–40 cm. Kwitnie w maju i czerwcu, a jego kwiaty zapylają trzmiele i motyle. Toksyczne składniki owoców wawrzynków wywołują często podrażnienie skóry, wysypki, i silnie oddziałują na błony śluzowe.

Oba gatunki wawrzynków występujące w Polsce podlegają ścisłej ochronie, a wawrzynek główkowy zaliczany jest do kategorii zagrożonych wymarciem (EN) – zgodnie z zapisem w „Polskiej czerwonej księdze roślin”.